

Ensimmäinen etappi: Perheestä kansaksi

Viikko	Psalmi	Kirja	Luku	Sananlaskut
21.6.		1. ETAPPI: PERHEESTÄ KANSAKSI		
28.	10-11	Egyptistä Luvattuun maahan	1-11	3:1-10
29.	12-13	2. Moos	12-20	11-18
30.	14-15		21-30	19-26
31.	16-17		31-40	27-35
23.8.		2. ETAPPI: HALKI AUTIOMAAN		

Viisi Mooseksen kirjaa

Me suomalaiset puhumme viidestä Mooseksen kirjasta, mutta ensimmäinen Vanhan testamentin kolmesta osasta eli Laki eli Toora koostuu perinteisesti viidestä erillisestä kääröstä. Juutalaiset eivät myöskään puhu numerojärjestyksessä näistä viidestä kääröstä vaan ovat antaneet oman nimen jokaiselle. Me suomalaiset puhumme kuitenkin saksalaisten tavoin viidestä Mooseksen kirjasta. Sen sijaan esimerkiksi englanninkielissä Raamatuissa käytetään näiden viiden kirjan kansainvälisiä nimityksiä.

Mooseksen kirjojen kansainväliset nimet on saatu latinan kautta kreikasta ja ne viittaavat kirjojen sisältöön. Ensimmäinen on saanut otsikon Synty (*Genesis*), koska se alkaa luomisesta. Toista kutsutaan nimellä Lähtö (*Exodus*), siinä kuvataan Israelin heimojen lähtö Egyptin orjuudesta kohti Luvattua maata ja vaelluksen alkutaivalta. Kolmas esittelee pappien tehtäviä, velvollisuuksia ja oikeuksia ja on saanut leeviläisten pappien mukaan nimen pappien kirja (*Leviticus*). Neljännen kirjan alussa lasketaan Israelin soturien lukumäärä heimoittain, ja siksi sen nimeksi on annettu Lukumäärät (*Numeri*). Viides Mooseksen kirja tunnetaan yleisesti nimellä *Deuteronomium*. Tarkkaan suomennettuna se merkitsee Toinen laki. Siinä Mooses esittää tiivistetysti Jumalan lain kansalleen kuin neljän muun käärön lakien tiivistelmänä. Hepreassa kunkin käärön nimi on saatu sen ensimmäisen lauseen sanasta.

suomi	heprea	latina	käännös
1. Moos.	ALUSSA [loi Jumala taivaan ja maan]	Genesis	Alku
2. Moos.	[Nämä ovat Egyptiin tulleiden Israelin poikien] NIMET	Exodus	Lähtö
3. Moos.	JA [Herra] KUTSUI [Mooseksen],	Leviticus	Pappiskirja
4. Moos.	[Ja Herra puhui Moosekselle Siinain] ERÄMAASSA	Numeri	Lukumäärät
5. Moos.	[Nämä ovat ne] SANAT	Deuteronomium	Toinen laki, Lain kertaus

Laki eli Toora

Suomalaiset käännökset osoittavat havainnollisesti, että mielikuva tuomarista, joka paukuttaa nuijaa lain pykälän mukaan, ei vastaa alkuperäistä ajatusta Laista. Siihen liittyy alun perin mielikuva oikean tien osoittamisesta. Sana *toora* pitäisi siksi oikeastaan suomentaa ”ohje”. Kristityt puhuvat vastaavasti Jumalan johdattavuudesta. Jumala ohjaa omiensa elämää määräyksien eli käskyjen ja kieltojen sekä kertomusten avulla. Raamatun uusi suomennos tulkitsee vastaavan verbin tarkoittavan neuvomista ja ystävällistä opastamista:

”Tehkää tarkalleen, niin kuin [leeviläispapit ja tuomari] **neuvovat.**”, (5. Moos. 17:10); ”Noudattakaa tarkoin niitä **neuvoja**, joita **saatte** leeviläispapeilta” (5. Moos. 24:8.)

Toora eli Laki sisältää kertomuksia maailmankaikkeuden alusta alkaen, mutta se pyrkii ensisijaisesti ohjaamaan Jumalan kansan elämää eikä jakamaan tietoja. Kertomukset ovat tutustuttaneet ensimmäiset kuulijansa heidän esi-isiinsä, oman kansansa syntyyn, naapurikansoihin ja tähän maailmaan, jossa elämme.

Tämä näkyy kertomuksessa vedenpaisumuksesta ja siitä pelastuneista Nooan pojista Seemistä, Haamista ja Jafetista.

Patriarkkojen aikaan asui lähellä voimakkaita kansoja jotka puhuivat erilaisia kieliä. Pitkät sukutaulut selittävät, mihin naapurikansoihin omaa kansaa yhdistävät lähimmät siteet. Kaksoisvirranmaan babylonialaisten ja assyrialisten kieliä kutsutaan Seemin mukaan seemiläisiksi ja Egyptin vanhoja kieliä Haamin mukaan haamilaisiksi. Pohjoisen heettiläiset puhuivat indoeurooppalaista kieltä ja heidät on yhdistetty Nooan kolmanteen poikaan Jafetiin,

Pysyvä laki

Suomessa Eduskunta säätää joka vuosi uusia lakeja ja kumoo tai muuttaa vanhoja. Perustuslakiakin voidaan muuttaa, jos riittävän suuri osa kansanedustajista katsoo sen tarpeelliseksi. Vanhassa testamentissa lähdetään siitä, että Jumalan antamaa Lakia ei voida muuttaa eikä kumota. Tähän käsitykseen yhtyi Jeesuskin. Yli kaksituhatta vuotta vanhat käsikirjoitukset osoittavat, että Vanhan testamentin lakiin ei ole Jeesuksen ajan jälkeen tullut olennaisia muutoksia. Juutalaiset ja samoin samarialaiset omalla tahollaan ovat pyrkineet säilyttämään vakiintuneen tekstin. Uusissa olosuhteissa on täytynyt etsiä uusia tulkintoja Lakia muuttamatta. Vanhan testamentin laki antaa syvyyttä useille Uuden testamentin kertomuksille ja opetuksille.

Viidennessä Mooseksen kirjassa annetaan yksityiskohtaisia määräyksiä siitä, millaista ruokaa saa nauttia ja millaista ei. Ruokasääntöjä tarkkaan noudattavat erottautuvat muista, sillä he eivät voi hyvällä omallatunnolla nauttia muiden valmistamia ruokia, kun he arvelevat, että muut eivät pysty kaikkia määräyksiä noudattamaan. Tätä taustaa vasten tuntuu helpottavalta Paavalin sana, että voimme vapaasti nauttia ruokamme, kun kiitämme siitä Jumalaa. Alkuperäinen juutalaisten ruokarukous on sisältänyt kiitoksen Jumalalle. Kun ylistämme samalla tavoin Jumalaa, joka antaa meille ruoan ja juoman, me erilaiset ihmiset voimme nauttia ateriyhteydestä.

Nykyään jotkut sanovat, että Raamattu ei tunne ydinperhettä, jonka muodostavat isä, äiti ja lapset. Tämä on sikäli totta, että Laissa ydinperhe kuuluu läheisesti laajempaan kokonaisuuteen eli sukuun. Avioero tulee Laissa esiin aivan luonnollisena mahdollisuutena, sillä "naimakauppaa" pidetään paljolti taloudellisena hankkeena. Aviorikosta pidetään Laissa rangaistavana tekona. Tämä edellyttää selvää käsitystä avioliitosta. Uudessa testamentissa korostetaan, että avioliitto yhdistä miehen ja naisen elinikäiseen liittoon.

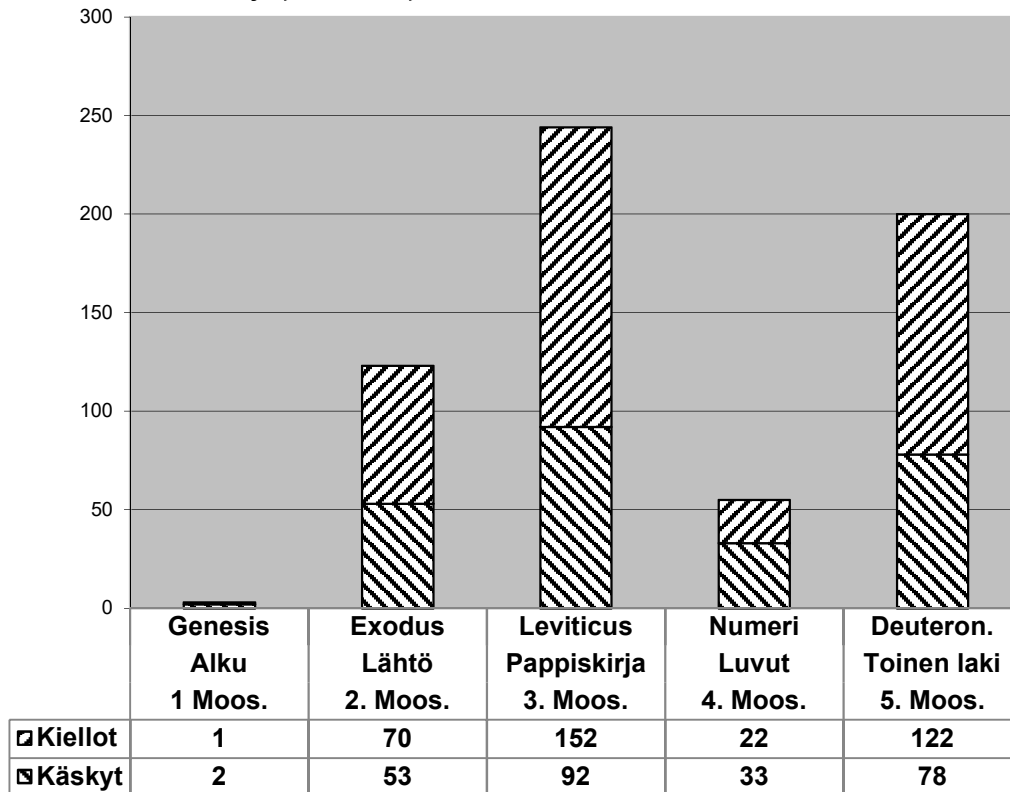
Pitkäperjantai nousee Uuden testamentin tuntevan lukijan mieleen, kun laki sanoo, että puuhun ripustettu on Jumalan kiroama ja haudattava nopeasti vielä samana päivänä. (5. Moos. 21:22-23) Paavali kirjoittaa: "Kristus on lunastanut meidät vapaiksi lain kirouksesta, tulemalla itse kirotuksi meidän sijastamme" (Gal. 3:13).

Laki tuo selvästi esiin, mitä tarkoittaa vanhurskauttaminen. Tuomarin on aina ratkaistava, onko jotakin ihmistä vastaan esitetty syyte aiheellinen eli onko syytetty henkilö syyllinen vai syytön. (5. Moos. 25:1) Kun tuomari **julistaa** syytetyn **syyttömäksi**, hän vanhurskauttaa tämä. Samaan tapaan suomen sana "kelpuuttaa" viittaa kelpuuttavan henkilön ratkaisuun, joka voi johtua tehtävän kannalta epäolennaisesta seikasta, esimerkiksi pyrkijän vammaisuudesta; hakija kelpuutetaan huolimatta vammastaan, joka ei estä suoriutumista.

Käskyjä ja kieltoja

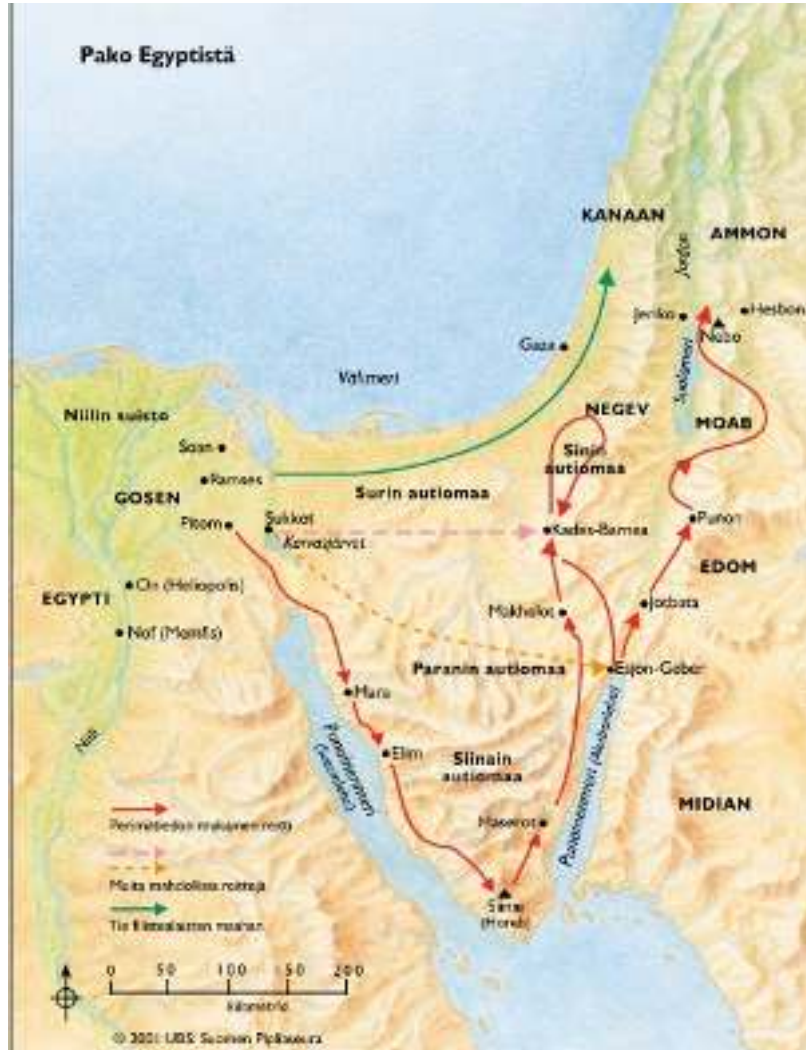
Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa kohtaamme käskyjen ja kieltojen asemesta suuret kertomukset, jotka esittävät kaikkivaltiaan Luojan kunniaa, ihmiskunnan ykseyttä ja kantaisien saaman Jumalan siunauksen jatkumista sukupolvesta toiseen. Toisessa Mooseksen kirjassa seuraamme vapautumista Egyptin orjuudesta, vaellusta halki erämaan kohti Luvattua maata ja koko kansaa sitovan lain saamista. Nämä kertomukset ovat kehyksenä, joka liittää yhteen kokonaisuudeksi Lain käskyt ja yhdistää myös sen kansan, joka sitoutuu noudattamaan Lakia. Meikäläinen ”pakana” hieman kateellisena kuuntelee sitä yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka huokuu juutalaisten sanoista ”isämme Abraham” ja ”opettajamme Mooses”.

Taulukko: Lain käskyt ja kiellot juutalaisen laskutavan mukaan

Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa on vain kolme käskyä: 1. Ihmisen tulee lisääntyä ja täyttää maa, 2. Poikavauvat tulee ympärileikata, 3. Eläimen reisijännettä ei saa syödä, koska Jaakob loukkasi reisijänteensä kamppaillessaan Jumalan edustajan kanssa. Sen sijaan Viides Mooseksen kirja sisältää 200 käskyä ja kieltoa (katso taulukkoa yllä). Tämä osoittaa, että nimitys Laki vastaa vain osittain Mooseksen kirjojen sisältöä. Juutalaiset ovat laskeneet laissa olevan 248 käskyä (yhtä monta kuin ihmisellä jäseniä) + 365 kieltoa (yhtä monta kuin vuodessa päiviä) = 613 (koko ihmisen tulee joka päivä noudattaa Lakia.)

Kartta: Egyptistä Luvattuun maahan

Emme tarvitse välttämättä tarkkoja ajoituksia ja paikkatietoja siitä, miten kansa vaelsi Egyptistä Luvattuun maahan. Historialliskiittollisessa tarkastelussa voimme kuin juutalaiset kiittää Jumalaa, joka on lunastanut kansansa Egyptin orjuudesta ja meidät kaikki synnin ja kuoleman orjuudesta. Mehän vietämme joulua ja laskemme vuosia Kristuksen syntymästä vaikka Jeesuksen tarkasta syntymäajasta ei vallitse yksimielisyyttä tutkijoiden kesken, eikä myöskään ole varmaa, onko hän syntynyt siinä luolassa, jota Betlehemin Syntymäkirkossa esitellään. Joka tapauksessa Jeesuksella on syntymäpaikkansa ja –aikansa, vaikka me emme niitä tietäisikään. Israelin kansaa on sukupolvien ajan yhdistänyt usko Jumalaan, joka on pelastanut kansansa autiomaan kautta Luvattuun maahan, vaikka reittiä ei pystytä kiistattomasti esittämään. Tärkeintä on se, että kansa ottaa opikseen kuullessaan kertomukset vanhoilta ajoilta ja pelastuu ajankohtaisista vaaroista, jotka kulloinkin uhkaavat.

Suuret juhlapäivät

Vuotuiset pyhiinvaellusjuhlat pääsiäinen, viikkojuhla, jota kirkossa kutsutaan helluntaiksi, ja lehtimajanjuhla kytkevät paimentolaisten erämaavaelluksen tapahtumia maanviljelijäin kalenteriin. Pääsiäinen yhdistää toisiinsa ohranleikkuun alun ja lähdön Egyptistä. Seitsemän viikkoa myöhemmin vietetty viikkojuhla sijoittuu vehnänkorjuun alkuun. Siihen on liitetty juhlimisen aiheeksi Lain saaminen Siinailta. Lehtimajanjuhlassa vietetään syksyllä hedelmä- ja oliivisadon korjuun juhlaa ja muistellaan vaellusta autiomaassa. Kun Laissa käsketään kaikkien asevelvollisuusikäisten miesten saapua näille kolmille juhlille, se

on voinut antaa samalla tilaisuuden katsastaa joukkoja. Tosin Toisessa kuninkaiden kirjassa sanotaan, että vasta kuningas Josian uskonpuhdistuksen jälkeen pääsiäistä aletaan viettää silloin löydetyn lakikäärön mukaisesti Jerusalemissa. Tällöin assyrialaiset ovat jo kukistaneet Israelin eli Pohjoisen valtakunnan. Pääsiäistä on ilmeisesti pidetty siihen asti suvun juhlan ja on kokoonnuttu Jerusalemia vanhempaan kansalliseen keskukseseen tai perinne on muuten välillä katkennut.

Pääsiäistä koskevat Lain määräykset sanovat, että sitä tulee viettää keväällä ensimmäisen kuukauden puolivälissä. Koska kuukaudet aloitetaan uuden kuun ilmestyessä näkyviin, pääsiäisjuhlan aikana kirkas täysikuu valaisee tienoon ja juhlistaa pitkälle yöhön venyvää pääsiäisen viettoa. Luonto kukoistaa vehreimmillään sateisen ja viileän talvikauden jälkeen.

Pääsiäistä käsketään viettää ensimmäisessä kuussa eli Nisan-kuussa, ja muiden suurten juhlien ajankohta lasketaan pääsiäisen mukaan. Kuitenkin varsinainen uuden vuoden juhla tulee juutalaisen kalenterin mukaan puoli vuotta myöhemmin, sillä Nisan-kuun alusta laskien seitsemännen uudenkuun aikana vietettävä juhlapäivä on juutalaisen kalenterin uudenvuoden päivä. Syyskuussa 2000 on siten alkanut vuosi 5761 laskettuna maailman luomisesta Ensimmäisen Mooseksen kirjan antamien tietojen perusteella. Jeesuksen aikaan juutalaiset eivät vielä ilmoittaneet vuosien järjestysnumeroita. Emmehän mekään numeroi kirkkovuosia.

Uudenvuoden päivää seuraa seitsemännen kuun kymmenentenä suuri sovituspäivä. Silloin tulee paastota, ja työnteke on aivan ehdottomasti kielletty. Nykyaikana synagogat ovat silloin avoinna aamusta iltaan jatkuvaa yhteistä rukousta varten.

Jo ennen Jeesuksen aikaa oli vakiintunut kaksi merkittävää vuotuista juhlaa, joita ei ole vielä Laissa mainittu. Ne ovat purim, jonka viettämisen aiheesta kerrotaan Esterin kirjassa, ja hanukka, johon johtaneista tapahtumista kerrotaan apokryfisissa Makkabealaiskirjoissa. Juhlia esitellään myös Juhlakääröjen yhteydessä. Pääsiäisen, viikkojuhlan eli helluntain, Salomon temppelin muistopäivän lehtimajanjuhlan ja purimin vieton yhteydessä luetaan kunkin oma juhlakäärö. Ne kuuluvat Vanhan testamentin kolmanteen kokoelmaan eli Kirjoituksiin ja esitellään siinä yhteydessä.

Pääsiäinen

Vaelluksellamme olemme nähneet, kuinka israelilaiset pyrkivät irti Egyptin orjuudesta vapauteen ja omalle vaellukselleen kohti Luvattua maata. Jo alkumatkalla olemme tavanneet israelilaiset viettämässä ensimmäistä pääsiäistä. Jokaisen myöhemmän pääsiäistä viettävän sukupolven tulee juutalaisessa perinteessä samaistua sen sukupolven kanssa, joka ensimmäisenä on teurastanut pääsiäislampaan ja nauttinut happamatonta leipää. Kansa saa samalla käskyn aloittaa kevätpäiväntasauksen aikoihin sijoittuvasta abib- eli nisan-kuusta vuotuisen juhla kalenterinsa.

Perinteiset hepreankieliset pääsiäislaulut kaikuivat niin Jerusalemissa kuin ympäri maapallon kaikissa maanosissa joka vuosi kevään täysikuun aikaan eli juutalaisen pääsiäisen aattoiltana auringon laskettua ja nisan-kuun viidennentoista päivän alettua.

Raamatun vuorokausi alkaa auringon laskusta. Meillekin soitetaan lauantai-iltaisin ehtookelloja, jotka kuuluttavat pyhäpäivän alkaneen. Tämä sopii hyvin, sillä illalla jo valmistaudutaan seuraavaan päivään. Meitä hämmentää se, että vuorokauden vaihtumisesta käytetään kahta erilaista laskutapaa. Vanhan laskutavan mukaan pääsiäisillaksi kutsutaan edelleen iltaa ennen pääsiäisjuhlaa, kuten jouluiltaa vietetään joulupäivän edellä. Vanha järjestys näkyy ruotsin sanassa *julafton*, sananmukaisesti käännettynä se tarkoittaa jouluiltaa.

Se sijoittuu iltaan joulupäivän edellä ja on antanut suomenkieleen sanan jouluatto. Työelämästä levinneessä laskutavassa vuorokausi alkaa keskiyöllä ja sunnuntai-ilta ei aloita sunnuntaipäivää vaan päättää sen.

Raamatun ajanlaskusta poiketaan siinäkin, että nykyisessä kalenterissa maanantai on merkitty viikon ensimmäiseksi päiväksi. Juutalaisilta saadun perinteen mukaisesti viikon päättää sapatti eli lauantai. Perjantai-ilta kuuluu sapattiin ja lauantain ilta viikon ensimmäiseen päivään eli sunnuntaihin. Täten juutalaiset pitävät viikon ensimmäisen päivän iltaa eli (meidän kalenterimme mukaista) lauantai-iltaa auringonlaskun jälkeen arki-iltana, jolloin sapattilakien asettamat rajoitukset ovat lakanneet.

Laissa käsketään viettää pääsiäistä keväällä ensimmäisen kuun eli *nisan*-kuun täydenkuun aikana. Se aloittaa juhlakalenterin ja vuotuisten suurten juhlien sarjan. Sivullista ihmetyttää se, että uudenvuodenpäivää vietetään kuitenkin syksyllä, jolloin alkaa seuraava numeroitu vuosi. Syyskuun lopussa 2000 alkoi juutalaisten vuosi 5763. Se on laskettu Raamatun antamien tietojen perusteella maailman luomisesta. Juutalainen uudenvuodenpäivä sattuu eri vuosina eri kohdalle meidän kalenterimme mukaan, koska juutalaisen kalenterin kuukauden vaihtuvat todella sen mukaan, milloin uusikuu tulee näkyviin. Koska kaksitoista kuunkiertoa on kymmenkunta päivää lyhyempi kuin auringon mukaan laskettu vuosi, juutalaiset lisäävät noin kolmen vuoden välein yhden karkauskuukauden ja näin tasoittavat eron. Mehän lisäämme noin neljän vuoden välein karkauspäivän.

Maapallon aikavyöhykkeiden lukuisuus estää viettämästä juhlaa tai lepopäivää kaikkialla yhtä aikaa, kun etäisimmätkin paikat voidaan tavoittaa internetissä napin painalluksella. Kun Jerusalemissa jo vietetään sapattia, New Yorkin Wall Streetillä käy vielä samaan aikaan pörssiakauppa kuumana. Jumalan hyvän sanoman on täytynyt murtautua ulos Lain, kansan ja maan muodostamasta kolminaisuudesta, jotta kaikille kansoille luvattu siunaus voisi tavoittaa maailman ääret.

Pääsiäisateria

Pääsiäisateriaa kutsutaan nimellä seder, joka tarkoittaa järjestystä. Nimitys johtuu siitä, että aterialla noudatetaan perinteistä järjestystä ja aterian tarjoukset tuovat vertauskuvallisesti esiin erilaisia piirteitä Egyptistä vapautumisesta. Lapsen osana on kysyä aterialla, mitä vertauskuvat tarkoittavat. Vastaukseksi vanhemmat kertaavat Egyptistä lähdön tapahtumia orjuudesta ja Egyptin vitsauksista alkaen. He sanovat, että jokaisen sukupolven tulee edelleenkin samaistua siihen sukupolveen, joka pääsi lähtemään Egyptistä. Pääsiäisillan laulut tuovat monella tavoin esiin nämä sukupolveen toiseen siirtyneet muistot. Esimerkiksi laulussa *Ma nishtanoh* selitetään, miten pääsiäisilta eroaa kaikista muista illoista ja laulussa *Dayenu* kuvataan, miten ylenpalttisesti Jumala on huolehtinut kansastaan.

Pääsiäisen lauluja voi kuunnella verkko-osoitteesta:

<http://web.nli.org.il/sites/NLI/English/music/Compilations/holidays/Pages/Passover.aspx>

(Polku verkko-osoitteesta lauluihin on pitkä ja sokkeloinen ja ohjeet enimmäkseen aivan hepreaa, mutta kuunteleminen voi onnistua.)

Kuuden päivän sodassa 1967 Israelin armeija saavutti loistavan sotilaallisen voiton. Sen jälkitilanne ei ole antanut paljon aihetta juhlimiseen, mutta Vanhan testamentin pääsiäinen kertoo enemmän kuin voitosta taistelussa vihollista vastaan. Se kertoo sovinnosta kahden ryhmän välillä riidassa, jolla on joskus ollut tuhoisia seurauksia. Kun Raamatun alussa kerrotaan ihmisen ensimmäisistä vaiheista, syntiinlankeemuksen ja paratiisista karkottamisen jälkeen seuraava suuri uutinen koskee perheväkivaltaa: Kain tappaa veljensä Abelin. Veljekset edustavat erilaisia ammatteja, ja heidän välienselvittelynsä muistuttaa paikoillaan asuvien maanviljelijöiden ja laumojensa kanssa vaeltavien paimentolaisten välisestä ristiriidasta, joka on ilmennyt monilla alueilla eri tahoilla maapalloamme.

Liite: Vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi

Vuorokauden vaihtuminen

Raamatussa päivä vaihtuu illalla auringon laskiessa. Näin sapatti alkaa ja päättyy illansuussa.

Viikon viimeinen päivä eli sapatti	Viikon 1. päivä
------------------------------------	-----------------

Kellonaika

18	19	20	21	22	23	24	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	

Nykyisessä kansainvälisessä elämässä vuorokausi vaihtuu keskiyöllä.

Perjantai	Lauantai
-----------	----------

Viikon vaihtuminen

Raamatussa viikko alkaa lepopäivää sapattia seuraavasta päivästä eli meidän sunnuntaista.

Kirkossa viikko alkaa pyhäpäivästä sunnuntaista.

6.	Sapatti	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Sapatti	1.
PE	LA	SU	MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU

Kun viikot numeroidaan, viikko aloitetaan ensimmäisestä arkipäivästä

Viikko 1	Viikko 2
----------	----------

Kuukaudet ja vuosi

Juutalaisten juhlakalenteri alkaa keväällä (I-XII). Juutalaiset viettävät kuitenkin uutta vuotta syksyllä (1-12). Juutalainen kuukausi alkaa uudenkuun aikaan, 12 kuunkiertoa on noin 11 päivää lyhyempi kuin auringon mukaan laskettu vuosi. Me tasoitamme vuodet karkauspäivällä (k), ja juutalaiset tasoittavat karkauskuukaudella (K).

XI 5	XII 6	I 7	II 8	III 9	IV 10	V 11	VI 12	VII 1	VIII 2	IX 3	X 4	K
------	-------	-----	------	-------	-------	------	-------	-------	--------	------	-----	---

TAMMI	HELMI	k	MAALIS	HUHTI	TOUKO	KESÄ	HEINÄ	ELO	SYYS	LOKA	MARR	JOULU
-------	-------	---	--------	-------	-------	------	-------	-----	------	------	------	-------

Juutalainen vuosi

5760	5761
------	------

Vuosi jälkeen Kristuksen syntymän eli vuosi jälkeen ajanlaskumme alun

2000

Vanhan testamentin pääsiäisessä maanviljelijöiden ja paimentolaisten välinen ristiriita on sovitettu. Juhla ajoittuu Raamatun ihmisten elämässä siihen vaiheeseen, jolloin sadekausi on päättynyt ja maanviljelijät alkavat sadonkorjuun leikkaamalla ohran ensi tähkät. Pääsiäislampaan teurastaminen taas muistuttaa siitä, miten kansa on vapautunut Egyptin orjuudesta ja lähtenyt kulkemaan paimentolaisina kohti Luvattua maata. Happamattomassa leivässä molemmat aiheet liittyvät kiinteästi toisiinsa. Se on pellon antimista valmistettu mutta muistuttaa kiireellisestä lähdöstä Egyptistä.

Pääsiäisateriaan kuuluu ruokien ja juomien siunaaminen, mutta ajatuksemme joutuvat harhaan, kun suomenkielessä puhutaan leivän ja viinin siunaamisesta ennen niiden nauttimista. Jumala on kyllä siunannut ihmisiä esi-isistä alkaen, mutta ihmisten käyttämänä samalla sanalla on toinen merkitys. Hepreassa ruoan siunaaminen tarkoittaa sitä, että alkaessaan nauttia pöydän antimia ihminen ylistää Jumalaa, joka on hyvydessään antanut tällaisia lahjoja. **Ruoan siunaaminen** onkin siis ruoan antaneen **Jumalan ylistämistä** ja aterioijan katse kääntyy pois ruoasta ja kohoo antimista antajaan. Emmehän sano suomeksi: "Siunattu olet sinä, Jumalamme...!" vaan sanomme: "Ylistetty olet sinä, Jumalamme...!"

Juutalaiset viettävät pääsiäistä perhejuhlaan vertauskuvallista ruokaa syöden. Samarialaisten pieni seurakunta kokoontuu edelleen vuosittain Samariaan Garisimin vuorelle. Siellä he todella teurastavat pääsiäislampaan ja nauttivat sen seuraten Lain määräyksiä.

Israelin kansa on kokenut monituhatuotuisen historiansa aikana useita kohtalokkaita vaiheita. Eräs sellainen sattui vuonna 1967, kun olin opiskelemaisissa Jerusalemissa. Naapurina olevat arabimaat olivat ryhmittäneet armeijansa Israelin rajoille ja uhkasivat hyökätä ja pyyhkäästä israelilaiset mereen. Silloin joku ahdistunut juutalainen kysyi rabbilta, mitä tästä tulee. Rabbi mietti kotvan ja antoi sitten vastauksensa: "Tästä tulee juhla." Kysyjä hämmästyi ja kysyi ihmeissään: "Miten niin?" Rabbi selitti: "Kun farao halusi hävittää Israelin kansan, siitä tuli pääsiäinen. Kun persialaiset yrittivät tappaa juutalaiset, siitä tuli purim. Kun hellenistikuningas tahtoi tuhota juutalaisen kansan, siitä tuli hanukka. Kyllä tälläkin kerralla me saamme jälkeensä juhlaa siitä, että pelastuimme tuhosta."

Voideltu

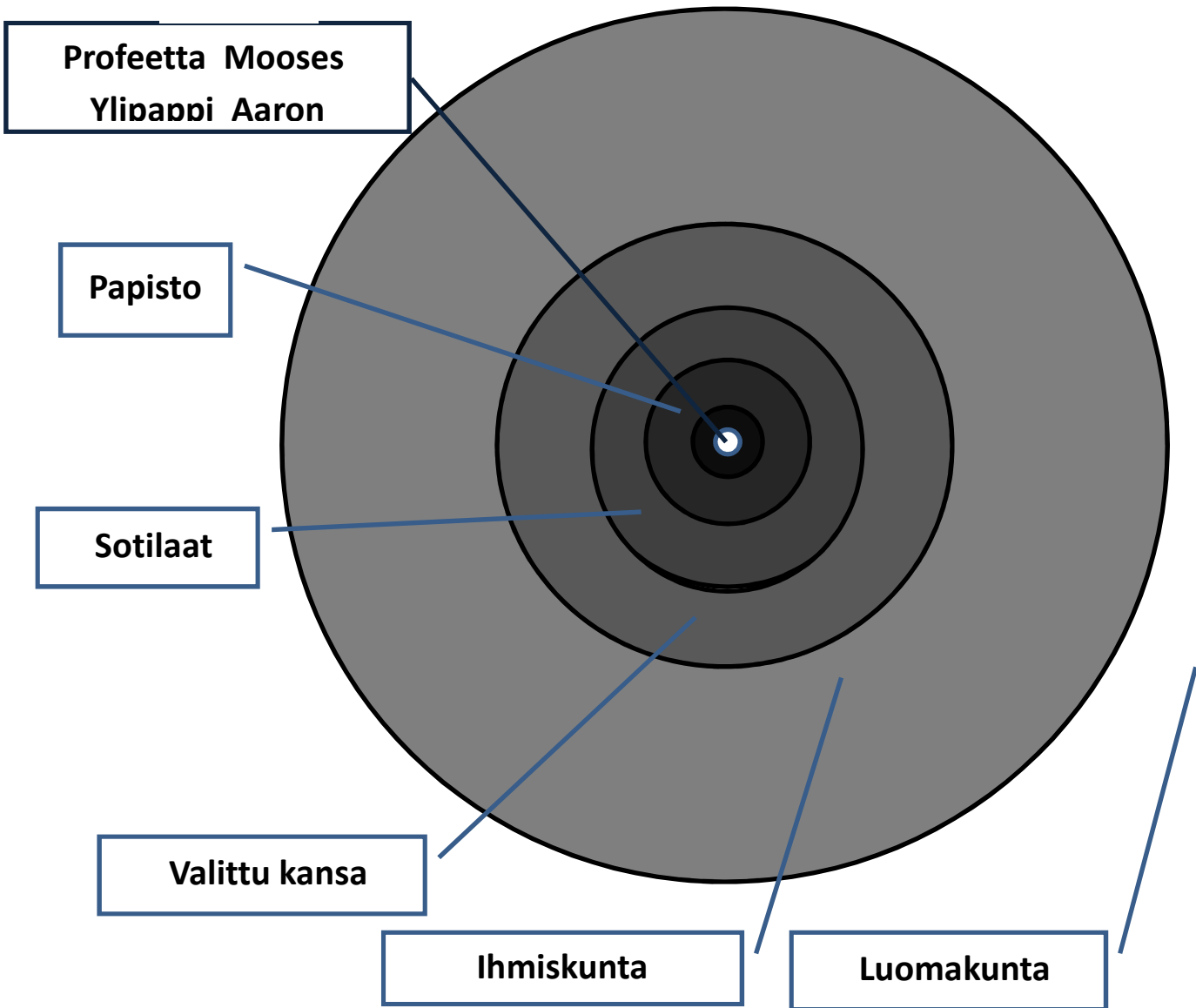
Toinen Mooseksen kirja päättyy siihen, että pyhäkköteltoa valmistuu. Mooses voitelee teltan ja kaikki sen suuret ja pienet varusteet samaan tapaan kuin Jaakob kiven Betelissä. Tämän jälkeen Mooses voitelee Aaronin, ja tämä saa pappeuden, joka periytyy hänen miespuolisille jälkeläisilleen.

Jumalan voidellun tärkeä asema näkyy selvästi niissä kohdissa, joissa käsitellään Aaronin vihkimistä ylipapiksi, mutta ylipapin viran ja henkilön tärkeys näkyy myös siinä, miten paljon Laissa puhutaan pyhäkköteltan rakenteesta, esineistä ja uhripalveluksesta sekä muista papin tehtävistä. Voideltu ylipappi saa oikeuden lähestyä kansansa puolesta Jumalaa ja lähestyä Jumalan puolesta kansaa.

Pyhän voiteluöljyn valmistamisen ohje kuuluu lakiin, mutta ylipapin aseman ainutlaatuisuutta osoittaa se, että kukaan ei saa käyttää pappien voiteluun tarkoitettua öljyä kenenkään muun henkilön voitelemiseen eikä edes valmistaa tällaista öljyä. Tämän määräyksen rikkojaa uhataan ankarimmalla rangaistuksella.

Yhteiskunnan kasteja, säätyjä tai luokkia

Kaavio: "Aateluus velvoittaa"

TOINEN ETAPPI

- **Tuiran kirkossa 23.8.2018**
- **Halki autiomaan**
 - **3. Moos. Pappien kirja**
 - **4. Moos. Autiomaassa**

Missä kuljetkin, pidä Herra mielessäsi, hän viitoittaa sinulle oikean tien.

Sananl. 3:6